

Υπόθεση C-232/21

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

12 Απριλίου 2021

Αιτούν δικαστήριο:

Landgericht Ravensburg (Γερμανία)

Ημερομηνία της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου:

19 Μαρτίου 2021

Ενάγοντες:

CR

AY

ML

BQ

Εναγόμενες:

Volkswagen Bank GmbH

Audi Bank

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Σύμβαση καταναλωτικής πίστωσης – Υποχρεωτικές πληροφορίες – Οδηγία 2008/48/ΕΚ – Δικαίωμα υπαναχώρησης – Αποδυνάμωση του δικαιώματος υπαναχώρησης – Καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος υπαναχώρησης – Υποχρέωση του καταναλωτή για προεκπλήρωση σε περίπτωση επιστροφής των ληφθεισών παροχών μετά τη δήλωση περί υπαναχώρησης – Δυνατότητα του επιληφθέντος δικαστή να υποβάλει προδικαστικό ερώτημα

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως

Ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, άρθρο 267 ΣΛΕΕ

Προδικαστικά ερωτήματα

1. Επί του πλάσματος δικαίου κατά την παράγραφο 6, δεύτερο εδάφιο, τρίτη περίοδος, και την παράγραφο 12, πρώτο εδάφιο, τρίτη περίοδος, του άρθρου 247 του EGBGB

α) Αντιβαίνει το άρθρο 247, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, τρίτη περίοδος, και το άρθρο 247, παράγραφος 12, πρώτο εδάφιο, τρίτη περίοδος, EGBGB στο άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο ιστ', της οδηγίας 2008/48/EK κατά το μέρος που αναγνωρίζει ότι οι αντιτιθέμενες στις επιταγές του άρθρου 10, παράγραφος 2, στοιχείο ιστ', της οδηγίας 2008/48/EK συμβατικές ρήτρες πληρούν τις απαιτήσεις του άρθρου 247, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, πρώτη και δεύτερη περίοδος, EGBGB, καθώς και τις απαιτήσεις που θέτει το άρθρο 247, παράγραφος 12, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίοδος, σημείο 2, στοιχείο b, EGBGB;

Εάν ναι:

β) Προκύπτει από το δίκαιο της Ένωσης, και ειδικότερα από το άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο ιστ', και το άρθρο 14, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/48/EK ότι το άρθρο 247, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, τρίτη περίοδος, και το άρθρο 247, παράγραφος 12, πρώτο εδάφιο, τρίτη περίοδος, EGBGB δεν πρέπει να εφαρμόζονται κατά το μέρος που ορίζουν ότι συμβατικές ρήτρες αντιβαίνουσες στις επιταγές του άρθρου 10, παράγραφος 2, στοιχείο ιστ', της οδηγίας 2008/48/EK πληρούν τις απαιτήσεις του άρθρου 247, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, πρώτη και δεύτερη περίοδος, EGBGB, καθώς και τις απαιτήσεις που θέτει το άρθρο 247, παράγραφος 12, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίοδος, σημείο 2, στοιχείο b, EGBGB;

Ανεξαρτήτως της απαντήσεως που θα δοθεί στα προεκτεθέντα ερωτήματα υπό 1.α' και β':

2. Επί των υποχρεωτικώς περιλαμβανόμενων πληροφοριών που προβλέπει το άρθρο 10, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/48/EK

α) Έχει το άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο ιστ', της οδηγίας 2008/48/EK την έννοια ότι το ύψος των καταβλητέων τόκων σε ημερήσια βάση που προβλέπεται στη σύμβαση πιστώσεως πρέπει να

προκύπτει λογιστικά από το συμβατικό χρεωστικό επιτόκιο που αναγράφεται στη σύμβαση;

β) Επί του άρθρου 10, παράγραφος 2, στοιχείο ιη΄, της οδηγίας 2008/48/EK:

αα) Έχει η εν λόγω διάταξη την έννοια ότι οι πληροφορίες που περιέχονται στη σύμβαση πιστώσεως αναφορικά με την αποζημίωση που οφείλεται επί πρόωρης εξοφλήσεως του δανείου πρέπει να διατυπώνονται με τέτοια ακρίβεια ώστε ο καταναλωτής να είναι σε θέση να υπολογίσει, έστω και κατά προσέγγιση, το ύψος της αποζημίωσης αυτής;

(σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο προηγούμενο ερώτημα):

ββ) Αντιβαίνει στο άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο ιη΄, και στο άρθρο 14, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2008/48/EK εθνική ρύθμιση κατά την οποία, σε περίπτωση ελλιπών πληροφοριών κατά την έννοια του άρθρου 10, παράγραφος 2, στοιχείο ιη΄, της ίδιας οδηγίας, η προθεσμία υπαναχωρήσεως αρχίζει, παρά ταύτα, με την κατάρτιση της συμβάσεως και αποσβέννυται μόνον το δικαίωμα του πιστωτικού φορέα για αποζημίωση λόγω πρόωρης εξοφλήσεως της πιστώσεως;

Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως σε τουλάχιστον ένα από τα δύο προπαρατεθέντα ερωτήματα υπό 2.α΄ ή β΄:

γ) Έχει το άρθρο 14, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, στοιχείο β΄, της οδηγίας 2008/48/EK την έννοια ότι η προθεσμία υπαναχωρήσεως αρχεται μόνον αφού παρασχεθούν με πληρότητα και ακρίβεια οι πληροφορίες που προβλέπονται στο άρθρο 10, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/48/EK;

Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως:

δ) Με βάση ποια κρίσιμα κριτήρια η προθεσμία υπαναχωρήσεως αρχίζει να τρέχει ακόμα και σε περίπτωση ελλιπών ή ανακριβών πληροφοριών;

Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στα προπαρατεθέντα ερωτήματα υπό 1.α΄ και/ή σε κάποιο από τα ερωτήματα υπό 2.α΄ ή β΄:

3. Επί της αποδυναμώσεως του δικαιώματος υπαναχωρήσεως του άρθρου 14, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, της οδηγίας 2008/48/EK:

α) Νοείται αποδυνάμωση του δικαιώματος υπαναχωρήσεως κατά το άρθρο 14, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, της οδηγίας 2008/48/EK;

Εάν ναι:

- β) Συνιστά η αποδυνάμωση χρονικό περιορισμό στην άσκηση του δικαιώματος υπαναχώρησης, ο οποίος πρέπει να ρυθμίζεται με νόμο ψηφισθέντα από το κοινοβούλιο;

Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως:

- γ) Προϋποθέτει η αποδυνάμωση, από υποκειμενικής απόψεως, ο καταναλωτής να γνώριζε ότι εξακολουθούσε να υφίσταται το δικαίωμά του για υπαναχώρηση ή, κατ' ελάχιστον, τυχόν άγνοιά του να οφείλεται σε βαριά αμέλεια; Ισχύει το ίδιο και επί περατωμένων συμβάσεων;

Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως:

- δ) Αποκλείει, σύμφωνα με την καλή πίστη, η δυνατότητα του πιστωτικού φορέα να παράσχει στον δανειολήπτη τις πληροφορίες κατά το άρθρο 14, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, στοιχείο β', της οδηγίας 2008/48/EK σε μεταγενέστερο χρόνο, ενεργοποιώντας έτσι την προθεσμία υπαναχώρησης, την εφαρμογή των κανόνων περί αποδυναμώσεως; Ισχύει το ίδιο και επί περατωμένων συμβάσεων;

Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως:

- ε) Συνάδει τούτο με τις πάγιες θεμελιώδεις αρχές του διεθνούς δικαίου που δεσμεύουν τον Γερμανό δικαστή βάσει του Θεμελιώδους Νόμου;

Εάν ναι:

- στ) Πώς οφείλει ο Γερμανός εφαρμοστής του δικαίου να επιλύσει τυχόν σύγκρουση μεταξύ των δεσμευτικών επιταγών του διεθνούς δικαίου και των επιταγών του Δικαστηρίου; **[σελίδα 5 του πρωτοτύπου]**

4. Επί της αναγνώρισης καταχρηστικής ασκήσεως του δικαιώματος του καταναλωτή για υπαναχώρηση κατά το άρθρο 14, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, της οδηγίας 2008/48/EK:

- α) Νοείται καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος υπαναχώρησης κατά το άρθρο 14, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, της οδηγίας 2008/48/EK;

Εάν ναι:

- β) Συνιστά η διαπίστωση της καταχρηστικής ασκήσεως του δικαιώματος υπαναχώρησης περιορισμό του εν λόγω δικαιώματος, ο οποίος πρέπει να ρυθμίζεται με νόμο ψηφισθέντα από το κοινοβούλιο;

Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως:

- γ) Αποτελεί υποκειμενική προϋπόθεση για τη διαπίστωση της καταχρηστικής ασκήσεως του δικαιώματος υπαναχώρησης η γνώση ή, τουλάχιστον, η οφειλόμενη σε βαριά αμέλεια άγνοια του καταναλωτή ότι εξακολουθούσε να υφίσταται το δικαίωμά του για υπαναχώρηση; Ισχύει το ίδιο και επί περατωμένων συμβάσεων;

Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως:

- δ) Αποκλείει, σύμφωνα με την καλή πίστη, η δυνατότητα του πιστωτικού φορέα να παράσχει στον δανειολήπτη τις πληροφορίες κατά το άρθρο 14, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, στοιχείο β', της οδηγίας 2008/48/EK, σε μεταγενέστερο χρόνο, ενεργοποιώντας έτσι την προθεσμία υπαναχώρησης, τη διαπίστωση της καταχρηστικής ασκήσεως του δικαιώματος υπαναχώρησης; Ισχύει το ίδιο και επί περατωμένων συμβάσεων;

Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως:

- ε) Συνάδει τούτο με τις πάγιες θεμελιώδεις αρχές του διεθνούς δικαίου που δεσμεύουν τον Γερμανό δικαστή βάσει του Θεμελιώδους Νόμου;

Εάν ναι:

- στ) Πώς οφείλει ο Γερμανός εφαρμοστής του δικαίου να επιλύσει τυχόν σύγκρουση μεταξύ των δεσμευτικών επιταγών του διεθνούς δικαίου και των επιταγών του Δικαστηρίου; **[σελίδα 6 του πρωτοτύπου]**

Ανεξαρτήτως της απαντήσεως που θα δοθεί στα ανωτέρω ερωτήματα:

5. α) Συνάδει με το δίκαιο της Ένωσης εθνική ρύθμιση κατά την οποία, σε περίπτωση που η σύμβαση πιστώσεως συνδέεται με σύμβαση πώλησεως, κατόπιν αποτελεσματικής ασκήσεως του δικαιώματος του καταναλωτή για υπαναχώρηση κατά το άρθρο 14, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, της οδηγίας 2008/48/EK

αα) η αξίωση του καταναλωτή έναντι του πιστωτικού φορέα για επιστροφή των δόσεων δανείου που καταβλήθηκαν καθίσταται απαιτητή μόνον αφού ο καταναλωτής έχει παραδώσει στον πιστωτικό φορέα το αντικείμενο της αγοράς ή προσκομίσει απόδειξη ότι έχει αποστείλει το αντικείμενο της αγοράς στον πιστωτικό φορέα;

ββ) η αγωγή του καταναλωτή για επιστροφή των δόσεων δανείου που αυτός έχει καταβάλει μετά την παράδοση του αντικειμένου της αγοράς πρέπει να απορρίπτεται ως αβάσιμη, αν κατά τον κρίσιμο χρόνο ο πιστωτικός φορέας δεν έχει περιέλθει σε υπερημερία δανειστή αναφορικά με την αποδοχή του αντικειμένου της αγοράς;

Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως:

β) Προκύπτει από το δίκαιο της Ένωσης ότι οι εθνικές ρυθμίσεις που περιγράφονται υπό α' αα' και/ή υπό α' ββ' δεν πρέπει να εφαρμόζονται;

Ανεξαρτήτως της απαντήσεως που θα δοθεί στα ανωτέρω ερωτήματα υπό 1 έως 5:

6. Είναι το άρθρο 348a παράγραφος 2, σημείο 1, ZPO, στον βαθμό που η εν λόγω ρύθμιση αφορά έκδοση διατάξεων περί παραπομπής κατά το άρθρο 267, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, ασύμβατο με την αρμοδιότητα των εθνικών δικαστηρίων να υποβάλλουν προδικαστικά ερωτήματα κατά το άρθρο 267, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, και, κατά συνέπεια, δεν πρέπει να εφαρμόζεται επί εκδόσεως διατάξεων περί παραπομπής;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Οδηγία 2008/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Απριλίου 2008, για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και την κατάργηση της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου (στο εξής: οδηγία 2008/48), ιδίως άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχεία ιστ' και ιη', καθώς και άρθρο 14, παράγραφος 1

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Grundgesetz (Θεμελιώδης Νόμος, στο εξής: GG), ιδίως άρθρο 25

Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (εισαγωγικός νόμος του αστικού κώδικα, στο εξής: EGBGB), άρθρο 247, παράγραφοι 3, 6, 7 και 12, όπως ίσχυαν αντίστοιχα κατά τον χρόνο των σχετικών πραγματικών περιστατικών

Bürgerliches Gesetzbuch (αστικός κώδικας, στο εξής: BGB), ιδίως άρθρα 242, 273, 274, 293, 294, 295, 322, 355, 356b, 357, 357a, 358, 492, 495 και 502 ή/και (όσον αφορά την τέταρτη υπόθεση) άρθρα 346, παράγραφος 1, 348 BGB αντί του νέου άρθρου 357, παράγραφοι 1 και 4,

Zivilprozessordnung (κώδικας πολιτικής δικονομίας, στο εξής: ZPO), άρθρο 348a

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Έρεισμα της προκειμένης αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως αποτελούν τέσσερα διαφορετικά πραγματικά περιστατικά.
- 2 Όπως και στις υποθέσεις προδικαστικής παραπομπής C-33/20, C-155/20, C-187/20, C-336/20, C-38/21 και C-47/21, οι εκάστοτε ενάγοντες συνήψαν με την εναγομένη τράπεζα σύμβαση δανείου για ορισμένο ποσό, το οποίο προοριζόταν αποκλειστικά για την αγορά οχήματος για ιδιωτική χρήση. Οι ενάγοντες έδωσαν

προκαταβολή στην αντιπροσωπεία αυτοκινήτων και κάλυψαν το απομένον ποσό, πλέον ορισμένου ποσού που αφορούσε ασφάλιση πληρωμής υπολοίπου, μέσω αντίστοιχων δανείων. Στις συμβάσεις δανείων συμφωνήθηκε ότι οι ενάγοντες αναλαμβάνουν να εξοφλήσουν το ποσό του δανείου σε χ σταθερές μηνιαίες δόσεις ορισμένου ποσού και μία αυξημένη τελική δόση ορισμένου ύψους. Οι εκάστοτε εναγόμενες συνέπραξαν κατά την προετοιμασία και τη σύναψη των συμβάσεων δανείου με τις αντίστοιχες αντιπροσωπείες, οι οποίες ενήργησαν ως μεσίτριες δανείων. Οι ενάγοντες, ενώ κατέβαλαν κατ' αρχάς κανονικά τις συμφωνηθείσες δόσεις, υπαναχώρησαν από τις σχετικές με τη σύναψη των αντίστοιχων συμβάσεων δανείου δηλώσεις βουλήσεώς τους.

- 3 Αναφορικά με την αποζημίωση που οφείλεται επί ενδεχόμενης πρόωρης εξοφλήσεως του δανείου, οι ένδικες συμβάσεις δανείου στις τρεις πρώτες υποθέσεις, περιλαμβάνουν την ακόλουθη διατύπωση:

«Για την άμεσα συναρτώμενη με την πρόωρη εξόφληση ζημία, η Τράπεζα μπορεί να απαιτήσει εύλογη αποζημίωση λόγω πρόωρης εξοφλήσεως, με την επιφύλαξη ότι ο νόμος δεν αποκλείει τον υπολογισμό της αποζημίωσης λόγω πρόωρης εξοφλήσεως.

Η Τράπεζα υπολογίζει τη ζημία με τη μέθοδο συνυπολογισμού των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού, η οποία λαμβάνει ιδίως υπόψη:

- το τυχόν εν τω μεταξύ μεταβληθέν επιτόκιο,*
- τις αρχικώς συμφωνηθείσες δόσεις του δανείου, το διαφυγόν κέρδος της τράπεζας,*
- τον συνδεδεμένο με την πρόωρη εξόφληση διοικητικό φόρτο (έξοδα διαχειρίσεως), καθώς και*
- το συνεπεία της πρόωρης εξοφλήσεως εξοικονομηθέν κόστος κινδύνων και διαχειρίσεως.*

Η κατ' αυτόν τον τρόπο υπολογισθείσα αποζημίωση λόγω πρόωρης εξοφλήσεως μειώνεται, εάν είναι υψηλότερη, στο κατώτερο των ακόλουθων δύο ποσών:

- 1 τοις εκατό ή, αν το χρονικό διάστημα μεταξύ της πρόωρης και της συμφωνηθείσας εξοφλήσεως είναι μικρότερο από ένα έτος, 0,5 τοις εκατό του προώρως εξοφληθέντος ποσού,*
- το ποσό των χρεωστικών τόκων που θα κατέβαλλε ο δανειολήπτης κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ της πρόωρης και της συμφωνηθείσας εξοφλήσεως.»*

- 4 Στην τέταρτη υπόθεση, η ρήτρα αυτή διατυπώνεται ως εξής:

«Για την άμεσα συναρτώμενη με την πρόωρη εξόφληση ζημία, η τράπεζα μπορεί να απαιτήσει εύλογη αποζημίωση λόγω πρόωρης εξοφλήσεως.

Η Τράπεζα υπολογίζει τη ζημία σύμφωνα με τα οριζόμενα από το *Bundesgerichtshof* γενικά μαθηματικά και χρηματοοικονομικά κριτήρια, τα οποία λαμβάνουν ιδίως υπόψη:

- το τυχόν εν τω μεταξύ μεταβληθέν επιτόκιο,
- τις αρχικώς συμφωνηθείσες δόσεις του δανείου, το διαφυγόν κέρδος της τράπεζας,
- τον συνδεόμενο με την πρόωρη εξόφληση διοικητικό φόρτο (έξοδα διαχειρίσεως), καθώς και
- το συνεπεία της πρόωρης εξοφλήσεως εξοικονομηθέν κόστος κινδύνων και διαχειρίσεως.

Η κατ' αυτόν τον τρόπο υπολογισθείσα αποζημίωση λόγω πρόωρης εξοφλήσεως μειώνεται, εάν είναι υψηλότερη, στο κατώτερο των ακολούθων δύο ποσών

- 1 τοις εκατό ή, αν το χρονικό διάστημα μεταξύ της πρόωρης και της συμφωνηθείσας εξοφλήσεως είναι μικρότερο από ένα έτος, 0,5 τοις εκατό του πρόωρως εξοφληθέντος ποσού,
- το ποσό των χρεωστικών τόκων που θα κατέβαλλε ο δανειολήπτης κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ της πρόωρης και της συμφωνηθείσας εξοφλήσεως.»

- 5 Στις τρεις πρώτες υποθέσεις, τα αντίστοιχα δάνεια δεν είχαν ακόμη εξοφληθεί ολοσχερώς κατά τον χρόνο δηλώσεως της υπαναχωρήσεως, σε αντίθεση με ό,τι συνέβαινε στην τέταρτη υπόθεση.
- 6 Μετά τη δήλωση περί υπαναχωρήσεως, οι ενάγοντες της πρώτης και τρίτης υποθέσεως πρότειναν στις αντίστοιχες εναγόμενες την παραλαβή του οχήματος έναντι ταυτόχρονης επιστροφής των ποσών που είχαν καταβάλει. Στην τέταρτη υπόθεση, με το δικόγραφο της αγωγής ο ενάγων πρότεινε ρητώς στην εναγομένη την παράδοση του οχήματος στην έδρα της. Στη δεύτερη υπόθεση δεν γίνεται αναφορά στο ζήτημα αυτό.

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 7 Οι ενάγοντες υποστήριξαν, αντίστοιχα, ότι η δήλωσή τους περί υπαναχωρήσεως είναι έγκυρη, καθόσον η οικεία προθεσμία δεν είχε εισέτι αρχίσει να τρέχει λόγω παροχής εσφαλμένων υποχρεωτικών πληροφοριών. Οι εναγόμενες υποστηρίζουν ότι είχαν παράσχει προσηκόντως όλες τις υποχρεωτικές πληροφορίες και, κατά συνέπεια, ότι οι υπαναχωρήσεις έγιναν εκπροθέσμως.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της διατάξεως περί παραπομπής

- 8 Η ευδοκίμηση των αγωγών εξαρτάται από το κατά πόσον η υπαναχώρηση από τις συμβάσεις δανείου ήταν έγκυρη και από το αν οι εναγόμενες μπορούν να προβάλουν, ενδεχομένως, την ένσταση αποδυναμώσεως δικαιώματος ή την ένσταση καταχρηστικής ασκήσεως του δικαιώματος υπαναχωρήσεως.
- 9 Επί των προδικαστικών ερωτημάτων το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ειδικότερα τα εξής:
- 10 Επί των ερωτημάτων υπό 1.α' και β': Οι παρατηρήσεις του αιτούντος δικαστηρίου επί των εν λόγω ερωτημάτων είναι, κατ' ουσίαν, παρόμοιες με εκείνες που διατυπώθηκαν επί των αντίστοιχων ερωτημάτων 1.α' και β' και περιλαμβάνονται στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση C-47/21. Συναφώς γίνεται παραπομπή στις σκέψεις 15 έως 24 της συνόψεως αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση C-47/21.
- 11 Επί του ερωτήματος υπό 2.α' (πληροφορίες για το χρεωστικό επιτόκιο): οι παρατηρήσεις επί του ερωτήματος αυτού είναι, κατ' ουσίαν, παρόμοιες με εκείνες που διατυπώθηκαν επί του ερωτήματος 2.α' και περιλαμβάνονται στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στις υποθέσεις C-38/21 και C-47/21. Συναφώς γίνεται παραπομπή στις σκέψεις 14 έως 16 της συνόψεως αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση C-38/21.
- 12 Επί του ερωτήματος υπό 2.β': Το προδικαστικό ερώτημα υπό 2.β' αα', με το οποίο ζητείται να διευκρινιστεί η απαιτούμενη ακρίβεια των πληροφοριών που παρέχονται αναφορικά με την αποζημίωση λόγω πρόωρης εξοφλήσεως του δανείου και το οποίο έχει υποβληθεί και στις προδικαστικές υποθέσεις C-155/20 (ερώτημα υπό 2) και C-187/20 (ερώτημα υπό 4.α'), στην προκειμένη υπόθεση διατυπώνεται με πιο στοχευμένο τρόπο. Στις δύο υποθέσεις που προαναφέρθηκαν, το υποβληθέν ερώτημα αφορούσε το κατά πόσον πρέπει να προσδιορίζεται συγκεκριμένη και κατανοητή για τον καταναλωτή μέθοδος υπολογισμού για την εξεύρεση της αποζημιώσεως επί πρόωρης εξοφλήσεως του δανείου, ούτως ώστε ο καταναλωτής να μπορεί, έστω και κατά προσέγγιση, να υπολογίσει το ύψος της οφειλόμενης αποζημιώσεως.
- 13 Στην υπό κρίση αίτηση ζητείται να διευκρινιστεί μόνο κατά πόσον οι πληροφορίες που περιέχονται στη σύμβαση πιστώσεως αναφορικά με την αποζημίωση που οφείλεται επί πρόωρης εξοφλήσεως του δανείου πρέπει να διατυπώνονται με τέτοια ακρίβεια, ώστε ο καταναλωτής να είναι σε θέση να υπολογίσει, έστω και κατά προσέγγιση, το ύψος της αποζημιώσεως αυτής. Δεδομένου ότι κατά το άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο ιη', της οδηγίας 2008/48 οι πληροφορίες σχετικά με το δικαίωμα αποζημιώσεως του πιστωτικού φορέα και τον τρόπο καθορισμού της αποζημιώσεως αυτής πρέπει να προσδιορίζονται με τρόπο σαφή και ευσύνοπτο, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι οι πληροφορίες αυτές πρέπει να διατυπώνονται με τέτοια ακρίβεια ώστε ο καταναλωτής να είναι σε θέση να υπολογίσει, έστω και κατά προσέγγιση, το ύψος

της αποζημιώσεως αυτής. Ως εκ τούτου, η παραπομπή σε συντελεστές υπολογισμού οι οποίοι, κατά τη νομολογία, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την εξεύρεση αποζημιώσεως οφειλόμενης επί πρόωρης εξοφλήσεως του δανείου, όπως συμβαίνει με τις ανωτέρω μνημονευόμενες ρήτρες περί αποζημιώσεως λόγω πρόωρης εξοφλήσεως του δανείου, δεν φαίνεται αρκούντως ακριβής.

- 14 Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο ερώτημα υπό 2.β' αα', ανακύπτει το ζήτημα κατά πόσον από τα ανωτέρω συνάγεται ότι, σε περίπτωση ανακριβών πληροφοριών αναφορικά με το ύψος της αποζημιώσεως λόγω πρόωρης εξοφλήσεως, η προθεσμία υπαναχωρήσεως δεν εκκινεί και μπορεί να αρχίσει να τρέχει μόνον αφού οι ελλείπουσες πληροφορίες γνωστοποιηθούν εκ των υστέρων (ερώτημα 2.β', ββ'). Στην εθνική νομολογία και βιβλιογραφία έχουν διατυπωθεί διάφορες απόψεις για το ζήτημα αυτό.
- 15 Το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, Γερμανία, στο εξής: BGH) φρονεί ότι η μόνη κύρωση που μπορεί να επιβάλλεται σε περίπτωση παροχής ελλιπών πληροφοριών για τον προσδιορισμό της αποζημιώσεως λόγω πρόωρης εξοφλήσεως του δανείου είναι η απώλεια του οικείου δικαιώματος, σύμφωνα με το άρθρο 502, παράγραφος 2, περίπτωση 2, BGB. Από τον μηχανισμό που προέβλεψε ο νομοθέτης, κατά τον οποίο η προθεσμία υπαναχωρήσεως επί ελλιπών πληροφοριών αρχίζει να τρέχει μόνον εφόσον οι εν λόγω πληροφορίες γνωστοποιηθούν εκ των υστέρων, πρέπει να εξαιρούνται οι πληροφορίες που αφορούν αποζημίωση λόγω πρόωρης εξοφλήσεως. Η εκ των υστέρων γνωστοποίηση των υποχρεωτικών πληροφοριών δεν είναι λυσιτελής εν προκειμένω, δεδομένου ότι η απαίτηση για αποζημίωση λόγω πρόωρης εξοφλήσεως δεν αναβιώνει από την αιτία αυτή, η δε απώλεια συνιστά επαρκώς αποτελεσματική, αναλογική και αποτρεπτική κύρωση κατά την έννοια του άρθρου 23 της οδηγίας 2008/48. Το BGH επισημαίνει περαιτέρω ότι δεν καταλείπεται περιθώριο για εύλογη αμφιβολία ως προς την ορθότητα της εκτιμήσεως αυτής.
- 16 Το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι η νομολογία αυτή δεν συνάδει με το άρθρο 10, παράγραφος 2, σημείο ιη' και το άρθρο 14, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, Σημείο β', της οδηγίας 2008/48, καθόσον τα κράτη μέλη, στο πλαίσιο της πλήρους εναρμονίσεως που επιτάσσει το δίκαιο της Ένωσης, δεν επιτρέπεται να παρεκκλίνουν από την οδηγία στο ζήτημα της ενάρξεως της προθεσμίας υπαναχωρήσεως. Εφόσον όμως γίνεται δεκτό ότι στον εθνικό νομοθέτη απαγορεύεται να προβλέπει προϋποθέσεις ηπιότερες από εκείνες της οδηγίας, κατά μείζονα λόγο το ίδιο πρέπει να ισχύει και για τα εθνικά δικαστήρια.
- 17 Επί των ερωτημάτων υπό 2.γ' και δ': Τα ερωτήματα αυτά είναι πανομοιότυπα με τα αντίστοιχα ερωτήματα 2.δ' και ε' που περιλαμβάνονται στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση C-38/21.
- 18 Επί των ερωτημάτων υπό 3.α' έως στ' (αποδυνάμωση) και 4.α' έως στ' (κατάχρηση δικαιώματος): Οι παρατηρήσεις του αιτούντος δικαστηρίου είναι πανομοιότυπες με εκείνες που διατυπώθηκαν επί των ερωτημάτων υπό 3.α' έως

στ' και 4.α' έως στ' και περιλαμβάνονται στις αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως στις υποθέσεις C-38/21 και C-47/21. Συναφώς γίνεται παραπομπή στις σκέψεις 18 έως 39 της συνόψεως αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση C-38/21.

- 19 Η μόνη διαφορά με τις εν προκειμένω εκκρεμείς υποθέσεις έγκειται στο ότι με τα ερωτήματα 3.γ' και δ' και 4.γ' και δ' ζητείται να διευκρινιστεί κατά πόσον οι προϋποθέσεις ή/και τα εμπόδια που αφορούν τα εν λόγω ερωτήματα, ισχύουν και για ήδη περατωμένες συμβάσεις. Επομένως, η πτυχή αυτή αφορά ιδίως την τέταρτη υπόθεση που έχει τεθεί υπό την κρίση του αιτούντος δικαστηρίου, στην οποία το δάνειο έχει ήδη εξοφληθεί. Το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι ο καταναλωτής δεν μπορούσε να κάνει αποτελεσματική χρήση του δικαιώματός του για υπαναχώρηση ούτε κατά τη διάρκεια της συμβατικής περιόδου ούτε μετά τη λήξη αυτής λόγω ελλιπούς πληροφόρησης σχετικά με το εν λόγω δικαίωμά του και, ως εκ τούτου, δεν συντρέχει κανένας λόγος να θεωρηθεί ότι με τη λήξη της συμβάσεως το δικαίωμα του καταναλωτή για υπαναχώρηση έχει αποδυναμωθεί ή ότι η άσκηση του εν λόγω δικαιώματος είναι καταχρηστική.
- 20 Κατά τη νομολογία του BGH, σε αντίστοιχες περιπτώσεις θεωρήθηκε ότι πρόκειται περί αποδυναμώσεως ή/και καταχρήσεως του δικαιώματος. Εντούτοις, δεδομένου ότι το αιτούν δικαστήριο διερωτάται κατά πόσον τούτο είναι συμβατό με το δίκαιο της Ένωσης, υποβάλλει στο Δικαστήριο τα αντίστοιχα ερωτήματα.
- 21 Επί των ερωτημάτων υπό 5.α' και β': Οι επ' αυτών παρατηρήσεις είναι αντίστοιχες με εκείνες που διατυπώθηκαν επί του πέμπτου ερωτήματος και περιλαμβάνονται στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση C-47/21 (βλ. συναφώς τις σκέψεις 34 έως 41 που διατυπώνονται στη σύνοψη της εν λόγω αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως).
- 22 Αναφορικά με τις τέσσερις εκκρεμείς ενώπιόν του υποθέσεις, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι τα ερωτήματα υπό 5.α' και β' είναι κρίσιμα για την έκβαση της κύριας δίκης μόνο των τριών πρώτων υποθέσεων. Αν κατά το εθνικό δίκαιο, στο πλαίσιο του άρθρου 358, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, και του άρθρου 357, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, BGB, θεωρηθεί ότι σε συνάρτηση με την επιστροφή του οχήματος υφίσταται υποχρέωση των εναγόντων για προεκπλήρωση και, συνεπώς, ότι η αγωγή για απόδοση των καταβολών χωρίς εκπλήρωση της υποχρέωσης για προεκπλήρωση θα ήταν βάσιμη μόνον εφόσον ο εκάστοτε πιστωτής είχε περιέλθει σε υπερημερία ως προς την αποδοχή, οι αγωγές στις υποθέσεις αυτές πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμες επί του παρόντος, καθόσον στις εν λόγω υποθέσεις οι ενάγοντες δεν έχουν επιστρέψει τα οχήματά τους ούτε απέδειξαν ότι τα έχουν αποστείλει στις αντίστοιχες εναγόμενες. Επιπλέον, δεν ισχυρίστηκαν ότι η εναγομένη περιήλθε με δικές τους ενέργειες σε υπερημερία.
- 23 Αντιθέτως, στην τέταρτη υπόθεση η υποχρέωση επιστροφής πρέπει να εκπληρώνεται ταυτόχρονα με την καταβολή στην τράπεζα, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 348 BGB. Επομένως, στην εν λόγω υπόθεση δεν είναι

δυνατή η άσκηση αγωγής κατά το εθνικό δίκαιο, βάσει του άρθρου 273, παράγραφος 1, και του άρθρου 274, παράγραφος 1, BGB, χωρίς η εναγομένη να έχει περιέλθει σε υπερήμερία ως προς την αποδοχή με ενέργειες του ενάγοντος.

- 24 Επί του έκτου ερωτήματος: Οι παρατηρήσεις επί του εν λόγω ερωτήματος είναι πανομοιότυπες με εκείνες που διατυπώθηκαν επί αντίστοιχου ερωτήματος στις αιτήσεις προδικαστικής απόφασης στην υπόθεση C-336/20 (τέταρτο ερώτημα) και στην υπόθεση C-47/21 (έκτο ερώτημα). Συναφώς γίνεται παραπομπή στις σκέψεις 30 έως 33 της συνόψεως αιτήσεως προδικαστικής απόφασης στην υπόθεση C-336/20.

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ